

Barne- og likestillingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

Deres ref: 16/3230

Vår ref: 16/6119

Vår dato: 06.12.16

Høring - forslag til lov om registrering av enkeltpersoners gjeld (gjeldsregisterloven)

Arbeids- og velferdsdirektoratet viser til høringsnotat fra Barne- og likestillingsdepartementet, om forslag til lov om registrering av enkeltpersoners gjeld- gjeldsregisterloven, med formål å legge til rette for mer presise kredittvurderinger, for å bidra til at færre husholdninger havner i gjeldsproblemer.

Erfaringene fra NAVs arbeid med økonomisk rådgivning og gjeldsrådgivning, viser at problemene med forbrukskreditt er en stor årsak til at enkeltpersoner og familier ikke klarer å betjene sine økonomiske forpliktelser.

Tall fra KOSTRA, viser at kommunene de senere årene har håndtert nærmere 30 000 slike saker årlig. Dette er alt fra enkle rådgivningsspørsmål knyttet til midlertidige betalingsproblemer og til varige betalingsproblemer. Utviklingen i antall henvendelser i NAVs økonomirådstelefon, 800GJELD, viser en økning i antall henvendelser. Tallene fra første tertial 2015, med 2 960 henvendelser på telefon og 3 126 henvendelser på chat, opp mot 3 523 henvendelser på telefon og 5 495 henvendelser på chat første tertial 2016, gir et klart bilde på dette.

Et gjeldsregister som foreslått i høringsnotatet, vil kunne være et godt forebyggende tiltak, for å forhindre at personer som ikke burde tatt opp mer gjeld, vil måtte avstå fra å gjøre det.

Arbeids- og velferdsdirektoratet støtter tiltaket. For å nå formålet ønsker vi at rapporteringsplikten utvides. Vi ønsker også at det utredes om bruken av og tilgangen til registeret bør utvides.

Rapporteringsplikten

Rapporteringsplikten er foreslått å omfatte finansforetak som nevnt i finansforetaksloven § 1-3 (gjeldsregisterloven § 3-1, jf. § 1-2 nr. 2). Offentlige virksomheter, som NAV Innkreving (NAVI) omfattes ikke av loven.

Departementet har i høringsnotatet pkt. 7.4 Rapporteringsplikt, drøftet hvilke gjeldstyper som skal registreres.

ARBEIDS- OG VELFERDS DIREKTORATET

Postadresse: Postboks 5, St. Olavs plass // 0130 OSLO

Besøksadresse : Økernveien 94 // Oslo
Tel: 21071000

www.nav.no

Fra side 36-37 hitsettes:

Ideelt sett burde et gjeldsregister omfatte mest mulig, og i prinsippet alt, av den enkelte skyldners gjeldsforpliktelser. Dette ville gi det beste grunnlaget for kredittvurderingen.

Departementet har vist til at en rekke gjeldstyper allerede er registrert i andre register, men at det mest hensiktsmessige hadde vært at også disse ble registrert i gjeldsregisteret. I forslaget er det (« i alle fall foreløpig») funnet hensiktsmessig kun å registrere usikret kreditt.

Vi mener at gjeldsregisteret bør omfatte flere gjeldstyper, herunder bidragsgjeld og saldo på tilbakebetalingskrav fra NAV. Annen offentlig gjeld, for eksempel skattekrav, mener vi også bør registreres.

Det vil være av verdi for en kredittgiver å kjenne til disse kravene. Bidrags- og skattekrav er for eksempel prioriterte dersom skyldner ikke har midler til å dekke alle etter dekningsloven § 2-8. Kredittyster løper en ekstra risiko ved å yte kreditt til disse skyldnerne. En uheldig sidevirkning av at kun visse typer gjeld registreres kan være at skyldner, av forskjellige grunner, ser seg tjent med å prioritere å betale kun denne gjelden.

Det kan være gode grunner til at en person med bidragsgjeld ikke skal få kreditt. Mislighold av bidragsplikten er på visse vilkår belagt med straff (bidragsinnkrevingsloven § 33). For skyldner vil betjening av forbruksgjeld før bidragsgjeld kunne medføre et straffbart forhold.

I høringsnotatet pkt. 5.6 Praksis og erfaringer med gjeldsopplysninger i andre land (s. 29), fremheves det at en virkning av registrering av opplysninger om gjeld er preventiv. Personer avstår fra å søke kreditt de ikke kan betjene når de vet at opplysningene blir kjent for kredittyster.

I et slikt perspektiv hadde det vært interessant for kredittyster også å være kjent med for eksempel forsørgelsesansvar i form av månedlig underholdsbidrag. Hvorvidt rapporteringsplikten skal være så omfattende, eller om kredittyster forventes å benytte gjennomsnittsbetraktninger for forsørgelse ved kredittvurderingen, ligger utenfor høringsforslaget.

Dersom rapporteringsplikten utvides bør det for ordens skyld tas med at opplysninger kan gis uten hinder av taushetsplikten.

Utlevering av gjeldsopplysninger

Vi er usikre på om det er hensiktsmessig å begrense tilgangen til opplysninger til kun å omfatte kredittvurderingssituasjonen. En inkassator vil også kunne ha behov for opplysninger om skyldnerens gjeldsforpliktelser. I den digitale hverdagen vi tilpasser oss, er det ofte også en forventning fra bruker om at vi har tilgang til opplysninger som allerede finnes i et register.

Opplysninger om skyldnerens gjeld kan få betydning ved for eksempel fastsettelse av betalingsordning, vurdering av trekk (dekningsloven § 2-7 (4)) og når NAVI vurderer anmeldelse for

brudd på bidragsinnkrevingsloven § 33. Med det foreslåtte skille kan det oppstå unødvendig tvil om opplysningene er brukt utenfor formålet. Fra et innkrevingsståsted ser vi ikke gode grunner til at skyldnerens opplysninger om gjeld ikke kan gjøres kjent for inkassator. Så lenge bruken av opplysningene er begrenset til profesjonelle aktører, kan vi ikke se at faren for at opplysningene skulle bli misbrukt eller komme på avveie er særlig stor.

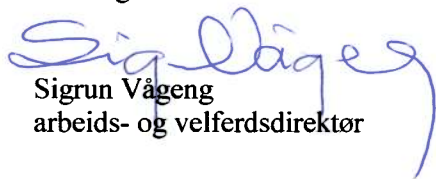
Det er vel usikkert om NAVI vil kunne få tilgang til opplysningene i gjeldsregisteret etter bidragsinnkrevingsloven § 21, slik den lyder i dag. Vi forstår det slik at NAVI uansett ikke ville kunne bruke opplysningene, slik forslaget er utformet.

Vi ber om at det vurderes om formålet med registeret kan utvides til å omfatte innkreving av gjeld og at NAVI hjemmel til å be om opplysninger utvides.

Kostnadene ved rapporteringsplikt

Dersom det åpnes for at krav som NAVI har til innkreving skal registreres i gjeldsregisteret, vil det være behov for systemtilpassinger. Kostnader knyttet til rapporteringsplikt er foreløpig ikke utredet.

Vennlig hilsen

Sigrun Vågeng
arbeids- og velferdsdirektør

Geir Axelsen
økonomi- og styringsdirektør

Kopi: Arbeids- og sosialdepartementet, Postboks 8019 Dep, 0030 OSLO